

NOMINACIJE ZA JERMANOVO NAGRADO 2023

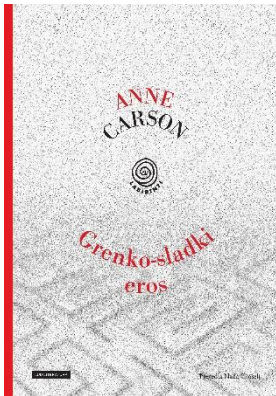
UTEMELJITVE

Nada Grošelj

(Foto: zasebni arhiv)

Grenko-sladki eros Anne Carson (založba LUD Literatura 2022)

Čeprav monografija kanadske klasične filologinje, pesnice, esejistke in prevajalke Anne Carson ni obsežna, je bila kot domišljena in umetelno tkana študija o erosu kot »neobvladljivi sladko bridki zveri« (Sapfo) zahteven prevajalski podvig. Po eni strani zaradi teoretsko podkrepjenih poglavij in po drugi zaradi bogate metaforike, številnih referenc, pregledovanja in primerjanja obstoječih prevodov (predvsem iz stare grščine), iskanja ustreznih terminoloških rešitev ter avtoričine elegantne pisave in pisanega sloga, ki prehaja od literarne, celo lirične obarvanosti besedila do analitičnega diskurza.

Prevajalki Nadi Grošelj je uspelo ustvariti gibek prevod, ohraniti preciznost in privlačnost avtoričinega pisanja in ga kljub zahtevnim pasusom, ki segajo na področja filozofije in klasične filologije, preliti v tekočo in plastično slovenščino. Njena upovedovalna virtuoznost prenese bralcem v največji meri tako okuse, barve kot užitek jezika, vključujoč pri tem tudi domišljeno novotvorbo besed, kjer je bila potrebna, kot na primer »unavzočiti se«, »trikotiti željo« ipd.

Med zasledovanjem tematike v duhu erosa kot »sprevrženega lovca«, ki ga označuje nenehno izmikanje in beg, prevajalka neutrudno išče, najdeva in prelija v jezik tanke membrane notranjih čustvenih stanj od mamljivosti želje, paradoksnosti in razcepljenosti občutja ter drugih pomenskih usedlin in nanosov. Vse omenjeno besedilo v slovenskem jeziku pomensko in jezikovno še požlahtni, zato je pomemben doprinos k prevajanju na Slovenskem.

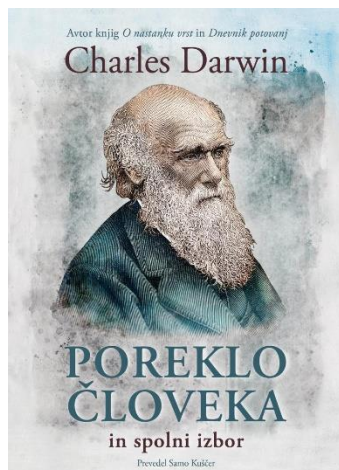
Prevajalka **Nada Grošelj** je diplomirala iz angleškega in latinskega jezika s književnostjo ter doktorirala iz jezikoslovja. Leta 2011 je prejela Sovretovo nagrado za prevode Plavta, Ovidija in Oscarja Wilda, leta 2023 pa nagrado Vasje Cerarja za prevod dela *November* v *Mumindolu* Tove Jansson.

Samo Kuščer

(Foto: Jerman)

Poreklo človeka in spolni izbor Charlesa Darwina (Založba UMco 2023)

Kuščerjevi prevodi so pri bralcih dobro zapisani, ker zna prevajalec večje razstaviti angleško zgradbo besedil in sporočilo brez omembe vrednih pomenskih izgub preodeti v slovensko izreko. Pravzaprav je s tem že pred leti vzpostavil visoke standarde pri prevajanju tega žanra.

Ko se je spoprijel z delom *Poreklo človeka in spolni izbor* Charlesa Darwina, se je soočil z besedilom, ki ne spada več v zvrst znanstvene publicistike 20. in 21. stoletja, temveč je primerek kanonizirane temeljne znanosti iz 19. stoletja, pa čeprav zasnovane v razmeroma poljudnem jeziku. Kuščer je suvereno poslovenil Darwinov precej starinski slog in ga predelal v sodobno slovenščino, vseeno pa mu pustil tolikšen pridih antikvarnosti, da to daje prevodu posebno simpatično patino. S tem je dosegel, da lahko njegovega Darwina beremo z vso fluidno lahkotnostjo, patinirani elementi v tekstu zgodovinsko odmaknjenega avtorja pa bralsko izkušnjo samo še obogatijo. Zelo premišljeno se je Kuščer lotil tudi kulturnospecifične problematike in predvsem terminologije. Svoj prevajalski koncept je sicer reflektirano razložil v kratkem predgovoru h knjigi; v njem je pojasnil zgodovinske in kulturne okoliščine izvirnega nastanka knjige in orisal izbor izrazoslovja, ki ga namenoma ni posodobil, temveč ohranil v izvorni obliki.

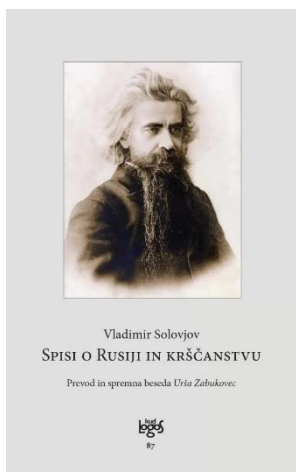
Komisija za nagrade pri DSKP ob teh ugotovitvah meni, da si prevajalec Samo Kuščer zasluži nominacijo za Jermanovo nagrado za leto 2023.

Samo Kuščer je pisatelj, publicist in predvsem prevajalec, ki že vrsto let orje ledino na področju prevodov iz angloameriške popularne znanosti – družboslovja, sociologije, ekonomije in naravoslovja. Samo v zadnjih letih je prevedel vrsto obsežnih in zahtevnih del, med drugimi *Ožino svoboščin* Daron Acemoğluja in Jamesa Robinsona, *Človeško telo* Billa Brysona, *Naravno gibanje* Daniela E. Liebermana, *Pričetek vsega: nova zgodovina človeštva* Davida Graeberja in Davida Wengrowa, že prej pa tudi uspešnice avtorjev, kot so Stephen Hawking, Steven Pinker, James Lovelock, Richard Dawkins in drugi.

Urša Zabukovec
(Foto: zasebni arhiv)

Spisi o Rusiji in krščanstvu Vladimirja Solovjova (Založba KUD Logos 2022)

Knjiga prinaša obsežen izbor ključnih in tematsko zaokroženih del znamenitega ruskega filozofa in pesnika Vladimirja Solovjova (1853–1900), najpomembnejšega predstavnika ruskega idealizma in začetnika prve ruske filozofske šole. Ti spisi so iz avtorjevega poznejšega obdobja, ko se je posvečal predvsem vprašanju združitve krščanskih Cerkev. Solovjov je s svojo mislijo vplival na poznejše filozofe, med njimi na Nikolaja Berdjajeva, Sergeja Bulgakova, Pavla Florenskega in Semjona Franka, pa tudi na ustvarjanje ruskih simbolistov, kot sta Andrej Beli in Aleksander Blok. Njegove ekumenske ideje so aktualne tudi v našem času.

Urša Zabukovec je to dokaj zahtevno besedilo prevedla tako, da je v slovenščini kljub rahli starinski patini razumljivo in berljivo, ob tem pa je ohranila tudi avtorjev značilni esejistično-polemični slog. Prevajalka spretno prehaja med različnimi slogovnimi ravni, od strokovne in esejistične do leposlovne, saj v sklepnih delih Trije pogovori in Kratka povest o Antikristu avtor predstavi svoje ideje tudi v literarni obliki.

Prevod priča o prevajalkinem izvrstnem poznavanju ruskega jezika 19. stoletja ter filozofsko-teološke terminologije. Besedilo med drugim vsebuje veliko imen zgodovinskih osebnosti, cerkvenih dostojanstvenikov ipd., za katera je bilo treba poiskati slovenske različice. Prevajalka je uspešno strla precej trdih orehov ter mestoma spretno in domiselno ustvarila nov besednjak. Slovenščino je obogatila z nekaterimi specifično ruskimi in pravoslavnimi izrazi (popovci, brezpopovci, skopci, hlisti, štundisti, duhoborci, edinoverci, monofiziti, luknjemolivci, vrtiluknjarji, filetizem, pa tudi poboženje, misljivo idr.). Avtorjevim opombam je dodala še svoje in delo približala slovenskim bralcem tudi s poučno spremno besedo.

Urša Zabukovec, uveljavljena prevajalka in dobitnica Sovretove nagrade za prevod romana *Mjask* ruske avtorice Tatjane Tolstoj leta 2017, se zadnja leta posebej posveča prevajanju pomembnih del ruske filozofije, ki jih pospremi tudi s poglobljenimi spremnimi študijami.